

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **J. K.**, zast. JUDr. Helenou Teissingovou, advokátkou, se sídlem Praha 8, Křižíkova 1, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, odbor sociální péče a zdravotnictví, se sídlem Praha 1, Mariánské nám. 2, o dávku sociální péče, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 9. 2003, č. j. 4 Ca 10/2003 – 29,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 9. 2003, č. j. 4 Ca 10/2003 – 29 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Odměna zástupkyni stěžovatele JUDr. Heleně Teissingové, advokátce, se sídlem Praha 8, Křižíkova 1, **se určuje** částkou 650 Kč a bude jí vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení rozhodnutí Magistrátu hl. m. Prahy, odboru sociální péče a zdravotnictví ze dne 2. 5. 2002, č. j. MHMP SOC 33669/2002 a rozhodnutí Městské části Praha 3, odboru sociálních věcí ze dne 14. 2. 2002, č. j. OSV/OSD/RM/108/2002 a vrácení věci správnímu orgánu k dalšímu řízení. Rozhodnutím žalovaného ze dne 2. 5. 2002 bylo zamítnuto odvolání žalobce a napadené rozhodnutí Úřadu městské části Praha 3 bylo potvrzeno. Posledně uvedeným rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobce ze dne 19. 12. 2001 o dávku sociální péče na zabezpečení základních potřeb žalobce. V odůvodnění rozhodnutí je uvedeno, že žalobce nepředložil doklad o tom, že ukončil nebo přerušil svou podnikatelskou činnost. Dále je zde poukazováno na ustanovení § 6 odst. 4 zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu, s tím, že u osob samostatně výdělečně činných se za příjem považuje částka rovnající se průměru čistého příjmu doloženého pro přiznání k dani za předchozí kalendářní rok, nejméně však částka ve výši životního minima osoby, která není nezaopatřeným dítětem a žije v domácnosti sama, tj. částka 4100 Kč. Vzhledem k uvedenému, byla žádost o dávku sociální péče zamítnuta.

Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí poukázal na ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 482/1991 Sb., podle něhož občan, který se považuje za sociálně potřebného podle tohoto zákona, se poskytují dávky sociální péče. Dále poukázal na ustanovení § 1 zákona č. 482/1991 Sb. a konstatoval dále, že v souladu s ustanovením § 6 zákona č. 463/1991 Sb. se za příjem u osob samostatně výdělečně činných považuje nejméně částka životního minima osoby, která není nezaopatřeným dítětem a žije v domácnosti sama, tj. v současné době podle ustanovení § 3 zákona č. 463/1991 Sb. ve znění nařízení vlády č. 333/2001 Sb., částka 4100 Kč. Dále uvedl, že vzhledem k výši příjmu žalobce ho nelze považovat za občana sociálně potřebného podle ustanovení § 1 zákona č. 482/1991 Sb. Z tohoto důvodu nelze poskytnout jmenovanému dávku sociální péče podle ustanovení § 4 zákona č. 482/1991 Sb. Ústní jednání v dané věci nepovažoval odvolací orgán za důvodné.

V podané žalobě žalobce namítal, že o přiznání dávek požádal proto, že na jeho majetek byl dne 20. 10. 1998 prohlášen Městským soudem v Praze konkurz a konkurzní řízení je vedeno pod sp. zn. 52 K 92/97. Správkyně konkurzní podstaty odmítá řešit žalobcem oprávněný nárok na vyplácení životního minima. Poukazoval dále na to, že mu byla ukončena podnikatelská činnost, jejíž výkon je podle správního orgánu v přímém rozporu s tím, aby mu mohly být vypláceny dávky. V žalobě se kromě zrušení již uvedených rozhodnutí dovolával toho, aby soud rozhodl také o tom, že se určuje, že žalobci byla pravomocným rozhodnutím Městského soudu v Praze sp. zn. 52 K 92/97-318 ze dne 11. 8. 1999 přerušena (ukončena) podnikatelská činnost.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 17. 9. 2003, č. j. 4 Ca 10/2003 – 29 žalobu žalobce zamítl a rozhodl, že účastníkům se nepřiznává náhrada nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu správního spisu. Dospěl k závěru, že v případě žalobce se nejedná o občana sociálně potřebného, jehož příjem nedosahuje částek životního minima stanovených zvláštním zákonem a nemůže si příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním, zejména vlastní prací. Správní orgány na základě vlastního zjištění dospěly k závěru, že žalobce tyto podmínky nesplňuje. Vycházely z toho, že žalobce v době podání žádosti o dávku sociální péče byl osobou samostatně výdělečně činnou, která je ze zákona považována za příjemce nejméně částky životního minima osoby, která není nezaopatřeným dítětem a žije v domácnosti sama. Žalobce rovněž ve své žádosti neuváděl skutečnosti, které by mu bránily si příjem zvýšit vlastním přičiněním. Správní orgány obou stupňů správně nepovažovaly prohlášení konkurzu za žalobcům majetek za vážný důvod bránící mu vlastním přičiněním, zejména vlastní prací si příjem zvýšit. Soud vzhledem k těmto skutečnostem žalobu jako nedůvodnou zamítl podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce včas kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb. Namítal především, že soud nerozhodl řádně o celém předmětu řízení, když jeho zamítavý výrok se týká pouze rozhodnutí ze dne 2. 5. 2002, ale nijak se nevypořádal s dalšími žalobními body. Namítal dále, že soud nehodnotil uplatněný nárok z hlediska ustanovení zákona č. 328/1991 Sb. a 455/1991 Sb. Uvedl, že znovu předkládá soudu usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 8. 1999, z něhož vyplývá, že ve smyslu § 18a zákona o konkurzu mu bylo ke dni 31. 8. 1999 ukončeno provozování podniku, takže od 1. 9. 1999 nemohl nadále na základě živnostenského oprávnění ze dne 30. 9. 1992 již vůbec podnikat. Tomu koresponduje i ustanovení § 8 zákona č. 455/1991 Sb., z něhož vyplývá, že v případě rozhodnutí soudu o ukončení provozování podniku, nelze nadále podnikat. Vytýkal soudu dále, že se nevypořádal se stanoviskem napadených rozhodnutí z 2. 5. 2002 a 14. 2. 2002 v tom směru, zda byl i po prohlášení

konkurzu, respektive ukončení provozování podniku nadále osobou samostatně výdělečně činnou. V tomto směru poukázal na ustanovení § 5 odst. 1 písm. e) a § 9 odst. 1, 2a, 3b zákona č. 155/1995 Sb., z nichž vyplývá, že osobou samostatně výdělečně činnou je ta osoba, která vykonává na území ČR samostatnou výdělečnou činnost, což v jeho případě znamená na základě oprávnění podle zvláštního zákona, tedy zákona č. 455/1991 Sb. Je nesporně prokázáno, že od prohlášení konkurzu svou samostatnou výdělečnou činnost ve smyslu vydaného živnostenského oprávnění vykonávat nemůže a fakticky ji též nevykonává, čímž podle svého přesvědčení ztratil statut osoby samostatně výdělečně činné a nelze tudíž na něj aplikovat ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 482/1991 Sb. tak, jak to učinily správní orgány obou stupňů a jak dovedil napadený rozsudek. Vzhledem k tomu, že soud I. stupně nevyvodil žádný právní závěr z usnesení Městského soudu z 11. 8. 1999 a ve svém rozhodnutí se s ním nikterak nevypořádal, byť na jeho existenci stěžovatel upozorňoval jak ve správním řízení, tak i před soudem, nehodnotil tudíž záležitost komplexně s přihlédnutím ke všem shora citovaným právním předpisům, vychází jeho rozhodnutí z neúplně zjištěného skutkového stavu a je tudíž nesprávné. Navrhoval, aby napadený rozsudek byl zrušen a věc byla vrácena soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Žalovaný se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek ve smyslu ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Z obsahu kasační stížnosti plyne, že se stěžovatel výslovně dovolává důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Z obsahu správního spisu lze zjistit, že stěžovatel podal žádost o dávky sociální potřeby podle zákona č. 482/1991 Sb. u Městské části Praha 3 – Úřad městské části – dne 19. 12. 2001. K žádosti připojil osm příloh. Jako přílohu č. 1 předložil stěžovatel usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 8. 1999, č. j. 52 K 92/97-318, podle něhož se ukončuje provozování podniku úpadce (stěžovatele) dnem 31. 8. 1999. Usnesení nabylo právní moci dne 29. 6. 2000. Jak již bylo výše uvedeno, rozhodnutím Úřadu městské části Praha 3 ze dne 14. 2. 2002 byla žádost o dávku sociální péče zamítnuta podle § 6 odst. 4 zákona č. 463/1991 Sb. V odůvodnění rozhodnutí je uvedeno pouze to, že stěžovatel nedoložil doklad o tom, že ukončil případně přerušil podnikatelskou činnost. Poté je tam citováno ustanovení § 6 odst. 4 zákona č. 463/1991 Sb. Jiné skutečnosti odůvodnění tohoto rozhodnutí neobsahuje. V odvolání proti tomuto rozhodnutí se stěžovatel mj. dovolával toho, že má za to, že tím, že pozbyl oprávnění nakládat se svým majetkem a bylo mu pravomocně ukončeno provozování podniku a zároveň správce konkurzní podstaty neplní povinnost splácet životní minimum, jsou naplněny veškeré důvody, které zakládají nárok na dávku sociální péče po dobu prohlášení konkurzu. V napadeném rozhodnutí žalovaného jsou sice v odůvodnění rozhodnutí citovány námitky stěžovatele uvedené v podaném odvolání, avšak odůvodnění pak dále obsahuje poukaz na ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 482/1991 Sb. a § 6 zákona č. 463/1991 Sb., přičemž je dovozováno, že vzhledem k výši příjmu jmenovaného (4100 Kč)

ho nelze považovat za občana sociálně potřebného a nelze mu proto poskytnout dávku sociální péče podle ustanovení § 4 zákona č. 482/1991 Sb.

Z výše uvedeného plyne, že oba správní orgány vycházely při zamítnutí žádosti stěžovatele z ustanovení § 6 odst. 4 zákona č. 463/1991 Sb. s přihlédnutím k nařízení vlády č. 333/2001 Sb., podle něhož zjišťuje-li se příjem v průběhu kalendářního roku, v němž osoba začala vykonávat činnost, z níž měla příjem uvedený v odst. 1 písm. a) bod 2, popř. v následujícím kalendářním roce do doby, než bylo podáno přiznání k dani z příjmů za zdaňovací období, v němž osoba začala vykonávat tuto činnost, a u osoby, která vykonávala tuto činnost, avšak není povinna podat přiznání k dani z příjmu, je příjem z činnosti, určený touto osobou, nejméně však částka ve výši životního minima osoby, která není nezaopatřeným dítětem a žije v domácnosti sama.

Podle § 6 odst. 1 písm. a) bod 2 téhož zákona se za příjem považují z příjmů, které jsou předmětem daně z příjmu fyzických osob a nejsou přitom od této daně osvobozeny, příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti uvedené v § 7 odst. 1 a 2 zákona o daních z příjmů.

Použití uvedeného ustanovení tedy předpokládá, že musí jít o osobu, která začala vykonávat činnost, z níž měla příjem uvedený v odst. 1 písm. a) bod 2, nebo o osobu, která vykonávala tuto činnost, avšak není povinna podat přiznání k dani z příjmu.

Z odůvodnění napadených rozhodnutí však není vůbec patrné, z jakých skutečností správní orgány obou stupňů vycházely, pokud osobu stěžovatele považovaly za osobu ve smyslu § 6 odst. 4 zákona č. 463/1991 Sb. Z uvedených rozhodnutí není vůbec zřejmé, jakou činnost měl stěžovatel vykonávat a proč správní orgány vycházely ze závěru, že za jeho příjem je třeba považovat částku 4100 Kč. V tomto směru nutno zdůraznit, že správní orgán I. stupně stěžovatelem předložené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 8. 1999 o ukončení provozování podniku úpadcem dnem 31. 8. 1999 ponechal zcela bez povšimnutí, omezil se pouze na konstatování, že stěžovatel nedoložil doklad o tom, že ukončil nebo přerušil podnikatelskou činnost. K významu výše uvedeného usnesení Městského soudu v Praze ve vztahu k ustanovení § 6 odst. 4 zákona č. 463/1991 Sb. se nevyjádřil ani žalovaný v napadeném rozhodnutí, ač se tohoto usnesení stěžovatel v odvolání výslovně dovolával.

Rovněž v podané žalobě žalobce poukazoval mj. na to, že se domnívá, že žalovaný správní orgán vycházel z nesprávného právního posouzení věci, když dovodil, že podnikatelská činnost nebyla ukončena a v této souvislosti poukazoval na to, že podle jeho přesvědčení usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 8. 1999, sp. zn. 52 K 92/97-318 má stejné účinky, které zákon spojuje s přerušением nebo ukončením podnikatelské činnosti. V petitu žaloby na prvním místě žalobce žádal, aby soudem bylo určeno, že žalobci byla pravomocným rozhodnutím Městského soudu v Praze sp. zn. 52 K 92/97-318 ze dne 11. 8. 1999, které nabylo právní moci dnem 29. 6. 2000, přerušena (ukončena) podnikatelská činnost. Pomineme-li oprávněnost posledně citovaného návrhu, nutno konstatovat, že ani krajský soud (Městský soud v Praze) se s uvedenou námitkou stěžovatele nevypořádal a ponechal ji zcela bez povšimnutí. Lze proto zcela přisvědčit stěžovateli, že soud se náležitě nevypořádal se stanoviskem napadených rozhodnutí, zda byl po prohlášení konkurzu a skončení provozování podniku nadále osobou samostatně výdělečně činnou a nevyvodil žádný právní závěr z usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 8. 1999, byť na jeho existenci upozorňoval jak ve správním, tak i soudním řízení.

Z výše uvedeného plyne, že v posuzované věci nebylo žalovaným správním orgánem (ani správním orgánem I. stupně) vyhodnoceno usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 8. 1999, sp. zn. 52 K 92/97 o ukončení provozování podniku úpadcem dne 31. 8. 1999, které žadatel v průběhu správního řízení předložil a které musí správní orgán pojmout do odůvodnění rozhodnutí. Z rozhodnutí žalovaného však není ani jinak patrné, z čeho dovozuje, že stěžovatel je osobou ve smyslu § 6 odst. 4 zákona č. 463/1991 Sb. Závěr o tom, že stěžovatel nebyl občanem ve smyslu § 1 zákona č. 482/1991 Sb., v němž jsou uvedeny podmínky pro posouzení občana jako sociálně potřebného, se pak jeví jako nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Za této situace měl soud postupovat podle § 76 odst. 1 písm. a) případně podle § 78 odst. 1 s. ř. s. (ve věci bylo nařízeno jednání) tj. zrušit napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Pokud takto soud nepostupoval a napadené rozhodnutí žalovaného považoval za zákonné a sám se nevypořádal se stěžejními žalobními námitkami, nezbylo než dovést, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, a konstatovat, že kasační důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je v posuzované věci dán. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná a napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

V posuzované věci bude třeba přezkoumat vliv usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 8. 1999, jímž bylo ukončeno provozování podniku stěžovatelem dnem 31. 8. 1999, na dosud uvedené závěry správních orgánů i soudu o tom, že stěžovatel je osobou uvedenou v ustanovení § 6 odst. 4 zákona č. 463/1991 Sb. Podle ustanovení § 18a odst. 2 věty první zákona č. 328/1991 Sb. sice prohlášením konkurzu nekončí provozování podniku, avšak podle věty druhé tohoto ustanovení toto provozování bude ukončeno jen tehdy, rozhodne-li tak po vyjádření věřitelského výboru soud. Podle § 8 (překážky živnostenského podnikání) zákona č. 455/1991 Sb. živnost nemůže provozovat fyzická nebo právnická osoba, na jejíž majetek byl prohlášen konkurz, jestliže bylo soudem rozhodnuto, že provozování podniku musí být ukončeno. Bude třeba při posuzování věci přihlížet i k ustanovení § 57 zákona č. 455/1991 Sb., kde jsou uvedeny podmínky zániku živnostenského oprávnění.

Je rovněž třeba konstatovat, že jednou ze zákonných podmínek pro úvahu o tom, že občan je sociálně potřebný, je i to, že si nemůže příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním, zejména vlastní prací (§ 1 odst. 1 zákona č. 482/1991 Sb.).

Vzhledem k tomu, že se těmito skutečnostmi nezabývaly dosud ani správní orgány ani krajský soud, bude je třeba v dalším řízení zohlednit, a teprve po posouzení jejich významu zaujmout závěr o tom, zda stěžovatel je osobou uvedenou v ustanovení § 6 odst. 4 zákona č. 463/1991 Sb. a následně občanem, který splňuje podmínky uvedené v ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 482/1991 Sb.

V dalším řízení je soud vázán právním názorem vysloveným v tomto zrušujícím rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne soud o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Odměna zástupkyni stěžovatele JUDr. Heleně Teissingové, advokátce, ustanovené usnesením Městského soudu v Praze, náleží ve výši 650 Kč, a to za dva úkony po 250 Kč [§ 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.] a náhrada hotových

výdajů po 75 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 650 Kč. Tato odměna bude zástupkyni stěžovatele vyplacena Nejvyšším správním soudem do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. 2. 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu